

Akutt forurensning

En administrativ veileder for
kommuner og IUA

Versjon 2.0 (per 1.11.2012)

KYSTVERKET

1. Forord	3		
<hr/>			
2. Innledning	4		
<hr/>			
3. Ansvar og oppgaver	5		
3.1 Beredskapsplikt	5		
3.1.1 Ansvarlig forurensar	5		
3.1.2 Kommunen	5		
3.1.3 Staten	5		
3.2 Varslingsplikt	5		
3.3 Plikt til å iverksette tiltak	6		
3.3.1 Ansvarlig forurensar – aksjonsnivå 1:	6		
3.3.2 Kommunen – aksjonsnivå 2:	6		
3.3.3 Staten ved Kystverket – aksjonsnivå 3:	6		
3.4 Bistandsplikt	7		
3.4.1 Ansvarlig forurensar	7		
3.4.2 Kommunen og IUA	7		
3.4.3 Staten ved Kystverket	7		
3.5 Statlig aksjon	8		
3.5.1 Melding om statlig aksjon	8		
3.5.2 Pålegg om tiltak	8		
3.5.3 Pålegg om bistand	8		
3.5.4 Umiddelbar gjennomføring	8		
3.5.5 Bruk av den ansvarliges eiendom	8		
3.5.6 Bruk av annen manns eiendom	8		
3.5.7 Bistand fra andre offentlige myndigheter	8		
<hr/>			
4. Planlegging, miljø og ressursutnyttelse	9		
<hr/>			
5. HMS	10		
5.1 Lov og forskrift	10		
5.2 Ansvar	10		
5.3 Mål	10		
5.4 HMS – dokument	10		
5.5 Bistand og rådgivning fra Kystverket	10		
<hr/>			
6. Logistikk	11		
6.1 Materielle ressurser og tjenesteleveranser	11		
6.1.1 Kommunal aksjon	11		
6.1.2 Statlig aksjon - frem til første aksjonsordre fra Kystverket	11		
6.1.3 Statlig aksjon – fra første aksjonsordre fra Kystverket	12		
6.2 Anskaffelser, kassasjon og avhending	13		
6.2.1 Kommunene og anskaffelsesregelverket	13		
6.2.2 Etikk og habilitet	13		
		6.2.3 Anskaffelsesregelverket – særlig om hasteanskaffelser	14-15
		6.2.4 Kassasjon	16
		6.2.5 Avhending	16
		6.3 Personell	16
		6.3.1 Personalansvar, forsikring, avlønning og lønnsfastsetting	16
		6.3.2 Oppfølging av personell under aksjoner	17
		6.3.3 Arbeidstid	17
<hr/>			
7. Økonomi	20		
7.1 Kommunens og IUAs økonomiske ansvar og rettigheter	20		
7.1.1 Kommunale aksjoner	20		
7.1.2 Kommunal bistand ved aksjoner som ledes av staten	20		
7.2 Økonomifunksjonens rolle og ansvar	21		
7.2.1 Rollen økonomifunksjon	21		
7.2.2 Bistand og rådgivning fra Kystverket	21		
7.2.3 Økonomifunksjonen i kommunen eller IUA	21		
7.3 Økonomifunksjonens oppgaver under aksjoner	22		
7.3.1 Prognose og budsjett	22		
7.3.2 Hvilke kostnader vil Kystverket refundere?	22		
7.3.3 Andre kostnader som følge av hendelsen	23		
7.3.4 Forskuddsutbetaling	23		
7.3.5 Krav til regnskap, rapportering, bilag og dokumentasjon	23		
7.3.6 Administrative kostnader	25		
7.3.7 Revisjon og godkjenning av aksjonsregnskapet	25		
7.3.8 Oversendelse og innløsning av krav på vederlag	26		
<hr/>			
8. Dokumentasjon	29		
8.1 Dokumentasjon av refusjonskravet	29		
8.2 Sluttrapport for aksjonen	29		
8.3 Arkivering	29		
<hr/>			
9. Vedlegg	30		
9.1 Vedlegg til kapittel 6 – Logistikk	30		
9.2 Vedlegg til kapittel 7 – Økonomi	30		
9.3 Vedlegg til kapittel 8 – Dokumentasjon og arkivering	30		
9.4 Diverse vedlegg	30		
<hr/>			
10. Versjonslogg	31		

1. Forord

Denne veilederen fra Kystverket om kommunal beredskap mot akutt forurensning gir retningslinjer for ivaretagelsen av den kommunale aksjonsplikten, bistandsplikten og de administrative oppgavene som følger av slike hendelser.

Første versjon av veilederen ble utgitt i 2009. Basert på erfaringene fra aksjoner og innspill fra brukere er hele veilederen nå revidert. I den reviderte veilederen er økonomistyring i forbindelse med aksjoner vektlagt i vesentlig større grad, blant annet ved at det er gitt mer detaljerte retningslinjer og satt tydeligere krav til dokumentasjon. Andre områder er prioritert noe ned.

I forbindelse med revisjonen av veilederen har et utkast blitt sendt på høring til brukere og aktuelle samarbeidspartnere. Vi har mottatt mange gode innspill, og benytter anledningen til å takke for engasjementet. Mange innspill er tatt til følge. Noen innspill knyttet seg til tiltak utenfor Kystverkets myndighetsområde og passer derfor ikke naturlig inn i denne veilederen..

Mange av innspillene omhandlet forhåndstilsagn om vederlag (såkalt "garanti"). Dette er et viktig område som Kystverket må se nærmere på. Alt som omhandler forhåndstilsagn om vederlag er av den grunn tatt ut, og vil bli behandlet særskilt.

Dette berører ikke kommunene/ IUAs mulighet til å søke vederlag fra staten etter at tiltak er gjennomført i tråd med forurensningsloven.

Målgruppen for veilederen er fremdeles kommunenes beredskapsorganisasjoner. Veilederen beskriver forholdet mellom disse og Kystverket ved hendelser der kommuner eller IUA på vegne av kommuner iverksetter tiltak mot akutt forurensning som kan medføre utgifter for staten.

Den kommunale beredskapsorganisasjonen utgjør kjernen i den totale norske beredskapen mot akutt olje- og kjemikaliefurensning, og deres lokale kunnskap og innsats under aksjoner er avgjørende for resultatet. Det er derfor viktig at beredskapen er operativ til enhver tid og at organisasjonsform og innhold er sammenlignbare og dekker både kommunen/IUAs og Kystverkets behov for felles retningslinjer ved tiltak. Slike felles retningslinjer sikrer en effektiv ressursbruk og tilfredsstillende dokumentasjon av tiltak og kostnader. Hensikten er dessuten at lokal kompetanse ivaretas og videreutvikles slik at en aksjon på en så god måte som mulig ivaretar vårt felles miljø.

Kystverket vil bidra med økonomisk og juridisk rådgivning og støtte til kommuner og IUA.

På denne måten ønsker vi å styrke lokal kompetanse slik at kommunene settes i stand til å fremsende et godt dokumentert krav om vederlag etter statlige aksjoner, eller fremme krav om refusjon direkte mot ansvarlig forurensere etter private eller kommunale aksjoner.

Horten, 3.10.2012

Johan Marius Ly | Beredskapsdirektør

2. Innledning

Formålet med beredskapen mot akutt forurensning er å verne om liv, helse, naturmiljø og næringsinteresser til sjøs og på land. Ved fare- og ulykkeshendelser vil liv og helse ha førsteprioritet, og alle tilgjengelige ressurser vil bli disponert til redningsarbeidet. Parallelt med redningsarbeidet vil det, så langt det er praktisk mulig, mobiliseres utstyr og personell for å hindre eller begrense skade som følge av akutt forurensning. Naturmiljøet skal prioriteres foran næringsinteresser.

Forurensningsloven beskriver privat, kommunal og statlig beredskap. Den som driver virksomhet som kan medføre akutt forurensning skal sørge for en nødvendig beredskap for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og begrense virkningen av forurensningen. Kommuner skal sørge for nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som kan inntreffe eller medføre skadevirkninger innen kommunen, og som ikke dekkes av privat beredskap. Staten skal sørge for beredskap mot større tilfeller av akutt forurensning som ikke er dekket av kommunal eller privat beredskap. Kystverket er statlig myndighet og har ansvar for statens operative beredskap, og for å koordinere statlig, kommunal og privat beredskap i et operativt nasjonalt beredskapssystem. Kystverket fører også tilsyn med andres aksjoner mot akutt forurensning.

Fiskeri- og kystdepartementet har det overordnede ansvaret for den statlige beredskapen mot akutt forurensning.

Kystverket har 24- timers vaktberedskap og mottar og behandler meldinger om akutt forurensning og fare for akutt forurensning. Kystverket vurderer innkomne meldinger fortløpende og iverksetter nødvendige tiltak.

Kystverkets varslingsnummer 33 03 48 00

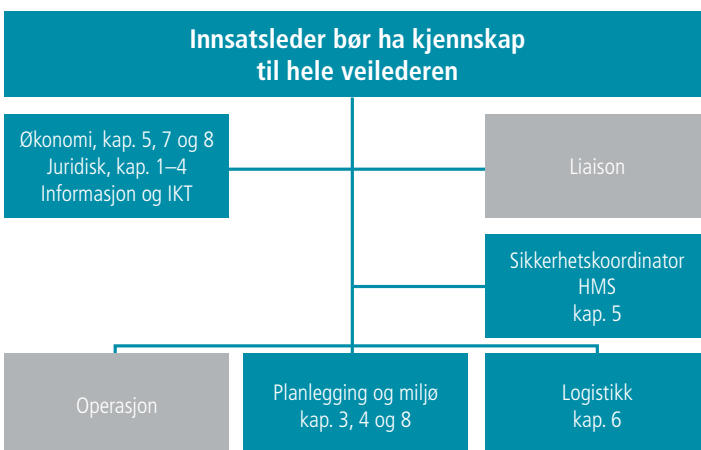
Kystverket er avhengig av bistand for å være i stand til å håndtere hendelser med akutt forurensning. En viktig del av denne bistanden ytes av landets kommuner i form av interkommunale utvalg mot akutt forurensning (IUA).

Veilederen er tilpasset organiseringsmodellen og begrepene i Veileder om enhetlig ledelsessystem (ELS), heretter kalt ELS-veilederen. I figuren under vises det til hvilke kapitler i den administrative veilederen som er mest aktuelle for de ulike funksjonene i kommune eller IUA under en hendelse med akutt forurensning.

Den administrative veilederen gir informasjon om kommunenes aksjons- og bistandsplikt og veiledning om administrativ og økonomisk styring av aksjoner mot akutt forurensning. Veilederen skal også bidra til å sikre at utgifter i slike saker blir godt dokumentert.

Kystverket krever at veilederen er fulgt dersom kommunen krever vederlag for utgifter ved kommunale aksjoner og for bistand til Kystverket i forbindelse med aksjoner som ledes av staten.

Veilederen kan med fordel benyttes av kommunene ved kommunalt ledede aksjoner der kommunen fremmer krav mot ansvarlig forurensner. De samme prinsippene for informasjon, prognoser, dokumentasjon av krav, anskaffelser og avhending vil gjelde.

3. Ansvar og oppgaver

Forurensningsloven regulerer statens, kommunenes og privates håndtering av akutt forurensning eller fare for slik forurensning. Lovens hovedregel i § 7 slår fast at det er forbudt å forurense med mindre det foreligger særlig hjemmel for det. Forbudet dekker alle aktive handlinger som kan føre til virkninger som faller inn under loven, men det gjelder også forurensning som oppstår ved passivitet og unnlaterelser eller ved å inneha noe som kan føre til forurensning, siden loven også gjelder fare for forurensning.

3.1 Beredskapsplikt

3.1.1 Ansvarlig forurenser

Det er et grunnleggende prinsipp i forurensningsloven at den som driver virksomhet som kan medføre akutt forurensning skal sørge for en nødvendig beredskap mot mulig forurensning forårsaket av egen virksomhet, jf. §§ 40- 42.

3.1.2 Kommunen

Kommunene skal sørge for nødvendig beredskap mot mindre tilfeller av akutt forurensning som forårsakes av normal virksomhet innen kommunen. Kommunens aksjonsplikt omfatter alle utslipp i kommunen, uansett omfang, som ikke håndteres av ansvarlig forurenser jf. forurensningsloven § 43. Kommunen har også plikt til å bistå staten, dersom staten iverksetter en statlig aksjon, jf. forurensningsloven § 47.

Alle landets kommuner deltar i forpliktende interkommunale samarbeid gjennom de såkalte interkommunale utvalgene mot akutt forurensning – IUA (se oversikt på www.kystverket.no). Det er utpekt en vertskommune i hver region. Dette samarbeidet bidrar til å styrke den lokale og regionale beredskapsevnen på en økonomisk og administrativ mer effektiv måte.

3.2 Varslingsplikt

Både ansvarlig forurenser og kommunen har varslingsplikt i henhold til forskrift om varslingsplikt av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 9. juli 1992 nr 1269 (varslingsforskriften). Varslingsinstansene fremgår av forskriftens § 4:

- **Brannvesen** skal varsles om akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fra landbasert virksomhet.
- **Hovedredningsentralen (HRS)** eller nærmeste kystradio skal varsles ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fra fartøy.
- **Hovedredningsentralen (HRS)** og **Petroleumstilsynet (Ptil)** skal varsles ved akutt forurensning eller fare for akutt forurensning fra virksomhet på kontinentalsokkelen.

Når brannvesenet/110-sentralen har mottatt varsel skal det varsles lokalt slik at nødvendig innsats for å bekjempe forurensningen kan iverksettes. Politiet og Kystverket(vakttelefon 33 03 48 00) skal i tillegg alltid varsles.

3.1.3 Staten

Kystverket skal sørge for beredskap mot større tilfeller av akutt forurensning som ikke er dekket av kommunal eller privat beredskap etter forurensningsloven §§ 40-44. Kystverket har som følge av dette ansvaret for drift og utvikling av statens beredskap mot akutt forurensning, herunder statens aksjonsorganisasjon.

Kystverket har ansvar for at privat, kommunal og statlig beredskap samordnes i et nasjonalt beredskapssystem. Kystverkets beredskapsplan beskriver beredskapsorganisasjonen og hvordan samordningen med den kommunal og private beredskaper skal gjennomføres.

3.3 Plikt til å iverksette tiltak

3.3.1 Ansvarlig forurensere – aksjonsnivå 1:

Ansvarlige forurensere har plikt til å sette i verk tiltak ved akutt forurensning eller fare for slik forurensning. Dette fremgår av forurensningsloven § 46 første ledd. Tiltakene skal hindre at forurensning inntreffer eller stanse, fjerne eller begrense skader og ulemper som følge av forurensningen.

Plikten til å sette i verk tiltak gjelder også utover den plikten ansvarlig forurensere har til å sørge for nødvendig beredskap for egen virksomhet. Aksjonsplikten vedvarer selv om kommunen eller staten overtar aksjonen.

Plikten til å sette i verk tiltak gjelder bare for tiltak som står i rimelig forhold til skader og ulemper som skal unngås.

3.3.2 Kommunen – aksjonsnivå 2:

Dersom ansvarlig forurensere er ukjent, ikke iverksetter tiltak, eller ikke iverksetter tilstrekkelige tiltak, har kommunen plikt til å aksjonere. Kommunen har i utgangspunktet plikt til å sette i verk tiltak mot alle hendelser innen kommunen som det er urimelig å kreve at ansvarlig forurensere selv håndterer. Dette gjelder også akutt forurensning som inntreffer utenfor kommunen, men som medfører skadevirkninger innen kommunen.

Plikten til å sette i verk tiltak gjelder bare for tiltak som står i rimelig forhold til skader og ulemper som skal unngås.

Ved mindre hendelser kan kommunen sette i verk tiltak på egen hånd, men benytter seg oftest av frivillig inngåtte avtaler om interkommunalt samarbeid (IUA) for å ivareta kommunens beredskap - og plikten til å sette i verk tiltak etter forurensningsloven.

Det forutsettes imidlertid at hver av de deltagende kommunene har delegert nødvendig styrings - og beslutningsmyndighet etter forurensningsloven til det interkommunale samarbeidet som kommunen tilhører. På denne måten kan samarbeidsregionene (IUA) ivareta den tiltenkte oppgaven innenfor beredskap og tiltak

mot akutt forurensning. Dette vil være i tråd med kommuneloven § 27 om interkommunalt samarbeid, som gir kommunestyret adgang til slik delegering fordi særlige hensyn krever det.

Kommunen vil imidlertid aldri kunne delegerer seg bort fra det økonomiske ansvaret som følger av de tiltakene som IUA iverksetter på vegne av kommunen. Derfor har kommunen et selvstendig ansvar for å dokumentere at de iverksatte tiltakene er nødvendige. Dette er en forutsetning for at utlegg skal kunne refunderes av forurensere, eller at Kystverket skal kunne yte vederlag ved statlige aksjoner.

Kommunens aksjonsplikt fremgår av forurensningsloven § 46 andre ledd.

3.3.2.1 Kommunen – aksjonsnivå 2 a):

Kommunen kan sette i verk tiltak på egen hånd. Kommunens myndighet etter forurensningsloven utøves av kommunestyret. Dette fremgår av kommuneloven § 6.

Ved statlige aksjoner er det naturlig å se for seg at kommunen aksjoner ved hjelp av IUA.

3.3.2.2 Kommunen ved IUA – aksjonsnivå 2 b):

Organiseringen av IUA varierer. Dersom IUA skal håndtere en kommunal aksjon, forutsettes det at IUA har fått delegert myndighet og kan ta ansvaret for deltakerkommunenes plikt til å sette i verk tiltak etter forurensningsloven.

Det presiseres at det er kommunen(e) som har det økonomiske ansvaret og den økonomiske risikoen for de disponeringene som foretas i kommunene, uavhengig av om kommunen setter i verk tiltak på egen hånd eller ved hjelp av IUA.

3.3.3 Staten ved Kystverket – aksjonsnivå 3:

Ved større tilfeller av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning kan Kystverket helt eller delvis overta ledelsen av arbeidet med å bekjempe ulykken, jf. forurensningsloven § 46 tredje ledd. Dette vil være i tilfeller der private eller kommunale tiltak ikke er tilstrekkelige.

3.4 Bistandsplikt

3.4.1 Ansvarlig forurensere

Ved kommunale og statlige aksjoner mot akutt forurensning eller fare for akutt forurensning kan forurensningsmyndigheten pålegge virksomheter som har beredskapsplikt etter forurensningsloven § 40 å stille til rådighet utstyr og personell som inngår i virksomhetens beredskap etter forurensningsloven §§ 40 til 42. Dette gjelder også ansvarlig forurensere. I slike tilfeller kan imidlertid den som ikke selv er ansvarlig for forurensningen, kreve vederlag etter forvaltningsloven § 65 for de tap han har hatt ved ikke å kunne beskytte egen eiendom.

Dette fremgår av forurensningsloven § 47.

3.4.2 Kommunen og IUA

Ved aksjoner som ledes av Kystverket kan kommunen pålegges å bistå med utstyr og personell som inngår i den kommunale beredskapen etter forurensningsloven §§ 43 og 44. Dette fremgår av forurensningsloven § 47 andre ledd.

Dersom det er gitt melding om at IUA skal håndtere en kommunal aksjon, forutsettes det at IUA har fått delegert fullmakter og kan ta ansvaret for kommunens bistandsplikt etter forurensningsloven.

3.4.3 Staten ved Kystverket

Ved kommunale aksjoner vil staten yte nødvendig bistand i medhold av forurensningsloven § 46 andre ledd. Bistand kan være i form av rådgivning og at statlige beredskapsressurser stilles til rådighet.

3.5 Statlig aksjon

Kystverket vil vurdere situasjonen og avgjøre om det skal settes i verk en statlig aksjon som helt eller delvis ledes av Kystverket. Flere momenter vurderes i denne sammenhengen. Den aktuelle forurensningen må være av betydning. Her vurderes både type og mengde utslipp, og utslippspotensialet. Det vurderes hvilke miljøkonsekvenser utslippet kan få, blant annet om utslippet berører nasjonalparker, særlig vernede områder og særlig verdifulle naturforekomster. Det er også viktig å vurdere hvilket koordineringsbehov som kreves, blant annet hvor mange statlige og kommunale aktører som er involvert. Dersom hendelsen krever internasjonal bistand, vil det alltid være en statlig aksjon. Andre momenter, som for eksempel stort ressurspådrag, fare for at utslippet vil berøre andre land eller få andre store samfunnsmessige konsekvenser vil vektlegges.

3.5.1 Melding om statlig aksjon

Dersom Kystverket overtar ledelsen av aksjonen, vil Kystverket sende en skriftlig melding om iverksettelse av statlig aksjon. Meldingen vil bli adressert til IUA og – så langt det er praktisk mulig - til de respektive kommunene. Det forutsettes at IUA også videreformidler meldingen til sine deltagerkommuner, og oppretter kontakt med disse. Meldingen vil også bli sendt til ansvarlig forurensere om denne er kjent.

Melding om iverksettelse av statlig aksjon skal tydeliggjøre at Kystverket er ansvarlig myndighet for ledelsen av aksjonen. Berørte kommuner, IUA, ansvarlig forurensere, forsikringsselskap, øvrige offentlige myndigheter og eventuelle andre involverte skal dermed forholde seg til Kystverket som ansvarlig myndighet for aksjonen.

3.5.2 Pålegg om tiltak

Kystverket kan pålegge den ansvarlige å iverksette tiltak innen en nærmere angitt frist i medhold av forurensningsloven § 7 fjerde ledd.

3.5.3 Pålegg om bistand

Ved meget betydelig forurensningsskade, eller fare for slik skade, kan Kystverket pålegge enhver å stille til rådighet relevant materiell eller personell uavhengig om dette inngår i privat eller kommunal beredskap, for å forebygge eller bekjempe skaden. Dette forutsettes at virksomhetens egenbeskyttelse ikke svekkes.

3.5.4 Umiddelbar gjennomføring

I visse tilfeller kan Kystverket gjennomføre umiddelbare tiltak i medhold av forurensningsloven § 74 første og andre ledd. Dette gjelder dersom pålegg i medhold av § 7 fjerde ledd ikke etterkommes, dersom pålegg kan medføre at iverksettelsen av tiltakene forsinkes eller dersom det er uvisst hvem som er ansvarlig for forurensningen.

3.5.5 Bruk av den ansvarliges eiendom

Kystverket kan gjøre bruk av den ansvarliges eiendom og om nødvendig volde skade på eiendommen dersom den ansvarlige ikke har etterkommet pålegg eller at pålegg vil kunne medføre at iverksettelsen av tiltakene forsinkes, jf. forurensningsloven § 74 tredje ledd.

3.5.6 Bruk av annen manns eiendom

Ved gjennomføring av tiltak etter forurensningsloven §§ 7, 46 og 74 kan Kystverket bestemme at det mot vederlag kan gjøres bruk av eller om nødvendig voldes skade på annens eiendom, såfremt vinningen er vesentlig større enn skaden eller ulempen ved inngrepet, jf. forurensningsloven § 75 første ledd.

3.5.7 Bistand fra andre offentlige myndigheter

Alle offentlige myndigheter skal i den utstrekning det er forenelig med deres øvrige oppgaver yte bistand ved omfattende tilfeller av akutt forurensning, jf. forurensningsloven § 47 fjerde ledd.

Kystverket har inngått forhåndsavtaler med ulike sivile og militære statlige organer om bistand ved store hendelser. Det kan også være aktuelt med bistand fra andre offentlige etater som det ikke er inngått slike avtaler med.

Forurensningsmyndigheten har ikke hjemmel til å kreve at andre myndigheter skal bistå.

4. Planlegging, miljø og ressursutnyttelse

Det overordnede målet ved enhver aksjon mot akutt forurensning er å hindre og redusere skadene på miljøet mest mulig. Hensynet til total miljønytte skal ligge til grunn. Ut fra oljetype, tid på året, berørte naturressurser og områdets bruksverdi, vil en prioritere de tiltakene som vurderes som nødvendige for å oppnå en tilfredsstillende miljøtilstand. Metodene som benyttes skal være mest mulig miljøvennlige og kostnadseffektive. Tiltakene som settes i verk må kontinuerlig vurderes opp mot naturens egen evne til selvrensing, og det må vurderes hvilke skader en renseaksjon kan påføre naturen.

Innsatsen må prioriteres ut fra hvor de mest sårbare naturressursene finnes. Kystverket bruker Fylkesmannen og en rådgivende gruppe til å bistå med avklaringer av hvilke områder som skal renses først og i hvor stor grad. Rådgivende gruppe består av Havforskningsinstituttet, Fiskeridirektoratet, Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning, Mattilsynet, Klima- og foru-

rensingsdirektoratet, Direktoratet for naturforvaltning, Norsk Polarinstitutt og Folkehelseinstituttet. Kommunens faginstans ved kommunale aksjoner vil være Fylkesmannens miljøvernavdeling.

Miljømålene for en aksjon vil for eksempel kunne være å sørge for at skade på fugl skal være minimal i viktige hekkeområder påfølgende hekkesesong, eller at fisk, skalldyr osv. skal ha oppnådd så lave verdier av forurensende stoffer at de innen en gitt periode igjen skal kunne konsumeres. Kystverket vil iverksette et miljøovervåkningsprogram som pågår samtidig med renseaksjonen, og som vil kunne si noe om miljømålene oppnås. En sluttbefaring av det aktuelle området skal også bidra til svar på om miljømålene er nådd.

Kystverkets prioriteringer for aksjonen vil bli gitt gjennom aksjonsordren. Ordren brytes ned i arbeidsplaner for hvert enkelt område som er forurenset.

5. HMS

Bestemmelsene om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid er hjemlet i:

1. arbeidsmiljøloven § 3-1
2. forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (bestemmelse nr. 544 – internkontrollforskriften)

Bestemmelsene i loven og forskriften utfyller hverandre, og kravene til et systematisk HMS- arbeid er løftet opp på lovnivå for å tydeliggjøre arbeidsgivers plikter.

5.2 Ansvar

Arbeidsgiver har hovedansvaret for at virksomheten oppfyller arbeidsmiljølovens krav til systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid på alle plan i virksomheten.

Kystverket er hovedbedrift under statlige aksjoner og har derfor samordningsansvaret for helse, miljø og sikkerhetsarbeid i henhold til arbeidsmiljølovens kapittel 2, § 2 -2, andre ledd.

5.3 Mål

Helse-, miljø- og sikkerhet skal inngå som en sentral del av all innsats for å forebygge, hindre eller begrense miljøskader som følge av akutt forurensning. Kystverkets viktigste målsetting er å gjennomføre all virksomhet på en sikker og forsvarlig måte uten skade på personell, ytterligere skade på miljø eller materielle verdier. Hensynet til liv og helse skal ivaretas først. Deretter skal en forsøke å begrense skadevirkningene av forurensningen.

Målene for helse, miljø og sikkerhetsarbeidet er, i prioritert rekkefølge:

1. Menneskers liv og helse skal ikke skades
2. Naturmiljøet skal ikke skades ytterligere som følge av innsatsen
3. Utstyr og materiell skal ikke skades

5.4 HMS - dokument

Kystverket har sammen med Norsk Oljevernforening For Operatørselskap(NOFO) utarbeidet et HMS-dokument. Hovedhensikten med dokumentet er å oppnå

- en felles forståelse og praksis på helse, miljø og sikkerhetsarbeid mellom de statlige, kommunale og private aktørene som yter innsats mot akutt forurensning
- økt kunnskap om helse- og arbeidsmiljø, ytre miljø og sikkerhet under oljevernaksjoner i kyst og strandsonen og på fartøy, og
- en god HMS kultur

Målgruppen for HMS- dokumentet er ledere og medarbeidere i Kystverket og NOFO, kommuner og IUA, operatørselskaper og andre aktører som har ansvar ved iverksetting, planlegging og ledelsen av aksjoner mot akutt forurensning.

HMS- dokumentet er delt inn i tre hoveddeler og inneholder krav, retningslinjer og hjelpeverktøy i forbindelse med helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet under en aksjon mot akutt forurensning.

I tillegg til de tre hoveddelene finnes det vedlegg som kan benyttes for å dokumentere HMS-arbeidet som utføres i forbindelse med aksjoner mot akutt forurensning. Hele HMS-dokumentet med vedlegg kan lastes ned på www.kystverket.no.

5.5 Bistand og rådgivning fra Kystverket

Ved statlige aksjoner mot akutt forurensning vil Kystverkets sikkerhetskoordinator ta kontakt med tilsvarende rolle i kommune eller IUA snarest mulig, og senest første virkedag etter at kommune eller IUA er mobilisert. Formålet med dette er å rette fokus på sentrale områder i HMS-arbeidet og avklare behov for videre rådgivning, bistand og opplæring. Ved langvarige aksjoner kan det også være aktuelt å avtale en fast møtestruktur mellom Kystverkets sikkerhetskoordinator og tilsvarende rolle i kommune eller IUA.

6. Logistikk

Dette kapitlet omhandler logistikkfunksjonens ansvar, rolle og oppgaver under en aksjon mot akutt forurensning.

Ved akutt forurensning er hovedprinsippene for logistiktjenesten:

- Kommunen eller IUA aksjonerer med eget materiell i henhold til beredskapsplanen. Behov for ressurser utover dette skal avklares med Kystverket
- Detaljer avklares i aksjonsordre
- Under en statlig aksjon har logistikkfunksjonen i Kystverket ansvaret for å gjøre relevante ressurser tilgjengelige

6.1 Materielle ressurser og tjenesteleveranser

6.1.1 Kommunal aksjon

6.1.1.1 Kommune og IUA – ansvar, rolle og oppgaver:

Kommunen eller IUA setter i verk tiltak med eget materiell. Det presiseres at aksjonsplikten også gjelder i situasjoner hvor kommunen ikke har beredskapsplikt etter forurensningsloven § 43. Kommunen eller IUA skal så raskt som mulig melde fra til Kystverket om ytterligere materiellbehov.

6.1.1.2 Kystverket – ansvar, rolle og oppgaver:

Kystverket kan bidra med relevant forhåndslagret beredskapsmateriell fra statlige beredskapsdepoter, samt fartøy med oljevernkapasitet fra Kystverket og Kystvakten. Utplassering foretas etter anmodning fra kommune eller IUA.

6.1.2 Statlig aksjon - frem til første aksjonsordre fra Kystverket

6.1.2.1 Kommune og IUA – ansvar, rolle og oppgaver

Kommunen eller IUA setter i verk tiltak med eget materiell. Kommunen har aksjonsplikt også i situasjoner hvor den ikke har beredskapsplikt etter forurensningsloven § 43. Kommunen eller IUA skal så raskt som mulig melde fra til Kystverket om ytterligere materiellbehov.

6.1.2.2 Kystverket – ansvar, rolle og oppgaver

Kystverket bidrar med relevant forhåndslagret beredskapsmateriell fra statlige beredskapsdepoter, samt fartøy med oljevernkapasitet fra Kystverket og Kystvakten. Fordeling og utplassering vil foretas ut fra en helhetsvurdering og i samråd med involverte parter. Fremskutt depot vil etableres i samråd med kommune eller IUA der dette er hensiktsmessig.

6.1.3 Statlig aksjon – fra første aksjonsordre fra Kystverket

6.1.3.1 Kommune og IUA – ansvar, rolle og oppgaver

Kommunen eller IUA setter i verk tiltak med eget og tilført materiell i henhold til beredskapsplanen og aksjonsordre fra Kystverket. Aksjonsordren gir føringer for hvilket materiell kommunen eller IUA må skaffe selv, og hva som tilføres fra Kystverket.

6.1.3.2 Kystverket – ansvar, rolle og oppgaver

Kystverket vil sørge for materiell til aksjonen enten fra eget lager eller ved fortløpende innkjøp. Kystverket vil der det er hensiktsmessig etablere helhetlige logistikk-løsninger i samråd med involverte parter. Følgende er utgangspunktet ved enhver uønsket hendelse med akutt forurensning:

Kystverket vil:

- etablere avfallsmottak for olje og oljebefengt masse
- etablere kapasitet for rengjøring av materiell og båter
- bidra med relevant beredskapsmateriell utover kommunens eller IUAs ressurser
- gjennomføre opplæring av kommunale mannskaper når det tilføres utstyr kommunene ikke kjenner på forhånd
- mobilisere og demobilisere personell tilknyttet de statlige beredskapsdepotene

Kystverket vil der det er hensiktsmessig, og etter nærmere avtale med kommunen eller IUA, etablere:

- forsyningstjeneste for bekledning og verneutstyr
- fremskutt depot for beredskapsmateriell
- forsyningstjeneste for engangslenser og absorbenter
- forsyningstjeneste for andre relevante varer og tjenester
- forlegning og forpleining
- anskaffelsesfunksjon for større fartøy (over 30")

Så langt som mulig skal kommunen eller IUA besørge forpleining og forlegning for eget personell og midlertidig tilsatte innenfor gjeldende lover og regler. Der det på grunn av manglende infrastruktur er nødvendig å gjøre ekstraordinære tiltak, vil Kystverket i samråd med kommunen eller IUA finne hensiktsmessige løsninger.

6.2 Anskaffelser, kassasjon og avhending

Kommunen eller IUA må forsikre seg om at anskaffelser, kassasjon og avhending er i overensstemmelse med gjeldende regelverk og i tråd med behov og retningslinjer gitt av Kystverket.

6.2.1 Kommunene og anskaffelsesregelverket

Anskaffelser i offentlig regi er regulert av lov av 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser (LOA) og forskrift av 7. april 2006 nr. 402 om offentlige anskaffelser 2006-04-07(FOA).

Aksjoner mot akutt forurensning byr på spesielle utfordringer med hensyn til anskaffelser. Tidspress gjør det vanskelig å planlegge anskaffelsene, både når det gjelder å definere behov og å innhente informasjon om aktuelle leverandører. Spesielle lokale og operasjonelle forhold medfører at man ofte har få leverandører å forholde seg til. Fokus på operative mål og oppgaver medfører også risiko for at den administrative oppfølgingen av leveranser blir nedprioritert.

Utgangspunktet og hovedregelen er likevel at anskaffelsesregelverket skal følges på vanlig måte. De nevnte utfordringene vil imidlertid innebære at det i den akutte og innledende fasen av en aksjon, på gitte vilkår, kan være adgang til å bruke unntaksregler for hasteanskaffelser. Se nærmere om dette nedenfor.

Kystverket legger til grunn at anskaffelser under aksjoner mot akutt forurensning omfattes av forskrift om offentlige anskaffelser (FOA), selv om deler av de kommunale organene som normalt er med i den kommunale beredskapen ellers foretar anskaffelser i henhold til forskrift av 7. april 2006 nr 403 om innkjøpsregler i forsyningssektorene (vann- og energiforsyning, transport og posttjenester (forsyningsforskriften)).

For å sikre gode anskaffelser i tråd med regelverk om offentlige anskaffelser anbefaler Kystverket at IUA går igjennom sine innkjøpsrutiner med innkjøpsansvarlig i vertskommunen og eventuelt andre deltakerkommuner. Siden det under aksjoner arbeides under tidspress, vil det være hensiktsmessig og ha utarbeidet prosedyrer for hvordan anskaffelser skal gjennomføres under aksjoner mot akutt forurensning før situasjonen oppstår. Det vil også være hensiktsmessig at anskaffelsene under en aksjon i størst mulig grad gjennomføres av personell som til daglig arbeider med offentlige anskaffelser. Ved aksjoner der det er nødvendig med anskaffelser av større omfang, bør IUA

fortløpende vurdere om staben har tilstrekkelig innkjøpskompetanse.

IUA er ikke et selvstendig rettssubjekt. Det er derfor viktig at det avklares hvem som har fullmakt til å inngå kontrakter under aksjoner. Ofte er dette verts- eller påslagskommunen. På denne måten vil det ikke oppstå tvil om hvem som er forpliktet av kontrakter som inngås. En slik fullmakt vil innebære at en eller flere kommuner forplikter øvrige deltakerkommuner.

Når kommunene eller IUA anskaffer varer eller tjenester under en aksjon mot akutt forurensning, er kommunene eller IUA selv ansvarlig for at anskaffelsene skjer i henhold til gjeldende anskaffelsesregelverk, selv om kommunen i ettertid skal få refundert sine utgifter av staten

6.2.2 Etikk og habilitet

Ved aksjoner mot akutt forurensning stilles store økonomiske ressurser til disposisjon for det statlige og kommunale aksjonsapparatet. Dette innebærer også forpliktelse til å forvalte ressursene på en god måte. Regelverk om offentlige anskaffelser skal følges, slik at en sikrer en best mulig utnyttelse av offentlige ressurser og slik at ansvarlig forurenser ikke påføres unødige kostnader.

Kystverket viser særlig til at en anskaffelse så langt det er mulig skal være basert på konkurranse og kravet til god forretningsskikk i LOA § 5, samt habilitetsreglene i forvaltningsloven §§ 6 til 10, jf. FOA § 3-6. Habilitetsreglene medfører bl.a. at ansatte i kommunen eller IUA som er med på å beslutte eller å tilrettelegge for beslutninger om for eksempel å leie båter under aksjoner, ikke selv kan drive med uleie til kommunen under aksjonen. Dersom det ikke finnes andre leiealternativer, må den ansatte fratruke ved beslutningen. Vurderinger og beslutninger angående habilitet bør dokumenteres.

Dersom kommunen eller IUA har utarbeidet egne etiske retningslinjer, gjelder disse også under aksjoner mot akutt forurensning.

6.2.3 Anskaffelsesregelverket – særlig om hasteanskaffelser

På internettssidene til Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi), www.anskaffelser.no, finnes veiledning til anskaffelsesprosessen, samt kontraktsvilkår og maler for konkurransegrunnlag og anskaffelsesprotokoll. Mal for protokoll for offentlige anskaffelser - og hasteanskaffelser følger også som vedlegg til denne veilederen.

På Kystverkets nettside, www.kystverket.no finnes eksempler på konkurransegrunnlag som har vært brukt ved tidligere aksjoner.

6.2.3.1 Generelle krav til anskaffelser

Som nevnt ovenfor er utgangspunktet og hovedregelen at lov og forskrift om offentlige anskaffelser skal følges på vanlig måte.

Lov og forskrift om offentlige anskaffelser stiller grunnleggende krav til anskaffelser som gjelder uavhengig av anskaffelsens verdi, jf. LOA § 5 og FOA § 3-1. Det er bl.a. krav til konkurranse, ikke-diskriminering og likebehandling av leverandører. Vurderinger av betydning for gjennomføringen av anskaffelsen skal dokumenteres.

For anskaffelser med verdi over 100.000 kr skal det føres protokoll og innhentes HMS-erklæring og skatteattest fra leverandørene, jf. FOA § 3-2. Dokumentasjon for anskaffelser må også ses i sammenheng med at det i de fleste tilfeller vil bli rettet refusjonskrav mot ansvarlig forurenser. Dersom det ikke finnes tilstrekkelig dokumentasjon, eller man har inngått kontrakter som åpenbart er unødvendige eller unødige kostbare, kan dette medføre at det offentlige ikke får dekning for disse utgiftene.

Det er god praksis å dele opp anskaffelser som man på forhånd vet må leveres flere ganger, eller som forbrukes over et lengre tidsrom. På den måten kan man, etter den innledende fasen, innhente tilbud fra flere leverandører.

6.2.3.2 Hastetilfeller som legitimerer bruk av forkortede frister

Enkelte anskaffelser i den innledende og akutte fasen av en aksjon vil haste, slik at oppdragsgiver ikke har anledning til å gå i direkte dialog og forhandling med én eller flere leverandører. Slike hasteanskaffelser er under gitte forutsetninger tillatt både over og under EØS-terskelverdien. Det rettslige utgangspunktet for vurderingen vil være noe forskjellig, avhengig av hvilken del av FOA anskaffelsen faller inn under.

Forhold man kunne forutse i forkant kan aldri begrunne forkortede frister i hastetilfeller. I teori og i praksis fra EU-domstolen og Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) blir det fremhevet at det bare er i helt ekstraordinære tilfeller, som ved naturkatastrofer og andre tilfeller av force majeure, at det er tale om å benytte disse unntakene.

Det finnes ikke rettspraksis eller praksis fra KOFA om aksjoner mot akutt forurensning eller tilfeller som ligger nært opp til disse situasjonene. Kystverket legger til grunn at en aksjon mot akutt forurensning normalt vil være så uforutsigbar at man i utgangspunktet kan anvende unntakene for hastetilfeller. Det må imidlertid foretas en konkret vurdering for den enkelte anskaffelse, og disse vurderingene må gjøres fortløpende under hele aksjonen. Hasteanskaffelser må begrunnes og dokumenteres.

6.2.3.3 Anskaffelser under nasjonal terskelverdi

For anskaffelser under den nasjonale terskelverdien (f.t. under 500 000 kr) er det ikke kunngjøringsplikt for anskaffelser etter FOA del I, og det finnes heller ikke spesielle hastebestemmelser.

For å oppfylle kravet til konkurranse, bør det innhentes tilbud fra minst tre leverandører. Kravet til konkurranse så langt det er mulig tilsier at tidspress etter en konkret vurdering kan begrunne at dette utgangspunktet fravikes, jf. FOA § 3-1 (1). Dersom det ikke er tid til å innhente tilbud fra flere leverandører, skal dette dokumenteres i anskaffelsesprotokoll.

6.2.3.4 Anskaffelser over nasjonal terskelverdi og under EØS terskelverdi og uprioriterte tjenester uavhengig av verdi

Anskaffelser etter FOA del II forutsetter i utgangspunktet at konkurranse skal kunngjøres. Dette gjelder anskaffelser over nasjonal terskelverdi (f.t. over 500.000 kr) og under EØS terskelverdi (f.t. 1 050 000 kr for stat og 1 650 000 kr for kommune) og uprioriterte tjenester uavhengig av verdi. FOA § 2-1 (2) bokstav c gjør unntak fra forskriftens del II dersom anskaffelsen på grunn av uforutsette omstendigheter ikke kan utsettes i tiden det tar å gjennomføre en konkurranse. Hvis disse vilkårene er oppfylt, gjelder bare FOA del I, selv om anskaffelsens verdi er over nasjonal terskelverdi. Altså er det da de generelle reglene i FOA del I som er angitt i punktet ovenfor som regulerer anskaffelsen.

6.2.3.5 Anskaffelser over EØS-terskelverdi bortsett fra uprioriterte tjenester

Utgangspunktet i FOA del III er at alle anskaffelser skal kunngjøres. Dette gjelder anskaffelser over EØS-terskelverdi (f.t. 1 050 000 kr for stat og 1 650 000 kr for kommune) bortsett fra uprioriterte tjenester. Det er også begrensninger i adgangen til å gjennomføre anskaffelser som konkurranse med forhandling.

Det er fastsatt en egen hasteprosedyre i FOA § 19-5. Prosedyren gjør det mulig å gjennomføre en begrenset anbudskonkurranse eller konkurranse med forhandling med minimum tolv dagers frist for mottak av forespørsel om deltakelse i konkurransen, og med tilbudsfrist på minimum ti dager fra invitasjon til å gi tilbud. Vilkåret for å benytte denne prosedyren er at det er umulig å anvende de vanlige fristene. Under en aksjon mot akutt forurensning kan selv denne hasteprosedyren være utilstrekkelig.

Etter FOA § 14-4 (1) bokstav d), er det adgang til å gjennomføre konkurranse med forhandling uten forutgående kunngjøring *dersom det på grunn av særlige forhold som ikke skyldes oppdragsgiver og som oppdragsgiver ikke kunne forutse, er umulig å overholde fristene fastsatt i denne forskrift.*

Dette betyr at dersom det også er umulig å overholde fristene i hasteprosedyren, jf. FOA § 19-5, kan det gjennomføres en konkurranse med forhandling uten kunngjøring med enda kortere frist. I praksis kan man da henvende seg direkte til leverandører og be om tilbud. De generelle kravene til gjennomføring av anskaffelser, som er omtalt ovenfor, vil imidlertid fortsatt gjelde.

6.2.3.6 Fortløpende vurdering av konkurranse

Ved større og langvarige aksjoner anbefaler Kystverket at man gjør en generell vurdering av inngåtte avtaler og behov for inngåelse av nye avtaler hver uke. Dersom prognosene etter en uke tilsier at aksjonen vil vare i flere måneder, bør det legges en plan for inngåelse av nye avtaler. I den grad avtaler er inngått uten konkurranse de første dagene av en aksjon, bør man vurdere å innhente tilbud fra andre, dersom det er en type leveranse som kan erstattes uten store kostnader eller ulemper for kommunen eller IUA. Avtaler om løpende ytelser som inngås uten konkurranse bør ha klausul om oppsigelsesadgang for kommunen eller IUA med relativt kort frist, for eksempel én uke.

6.2.3.7 Forholdet til allerede inngåtte rammeavtaler i deltakerkommunene

Det kan oppstå situasjoner der kommunen eller IUA har behov for å anskaffe varer eller tjenester som allerede er dekket av eksisterende rammeavtaler i deltakerkommunene, med eksklusiv leveringsrett for enkeltleverandører. Deltakerkommunene kan ha ulike leverandører, og det er heller ikke sikkert at rammeavtalene er tilpasset leveranser med kort leveringstid, som det vil være behov for ved aksjoner. I den grad spørsmålet om suspensjon av kommunens kjøpsforpliktelser ikke allerede er løst i de respektive avtalene, for eksempel med klausul om at avtalen ikke gjelder i beredskapssituasjoner, må det på generelt grunnlag antas at kommunene kan påberope seg force majeure eller forutsetningssvikt. Med mindre rammeavtalene ikke er inngått spesifikt for beredskapstilfeller, har leverandørene normalt heller ingen berettiget forventning om kjøpsvolum som utløses av aksjoner mot akutt forurensning. Dette tilsier at kommunene bør ha en viss frihet overfor sine leverandører i beredskapstilfeller.

6.2.4 Kassasjon

Kommunen eller IUA skal gjennomføre kassasjonsforretninger over materiell som blir ødelagt under aksjonen og som det kreves erstatning for. Kommunenes eget kassasjonsreglement skal legges til grunn, og dokumentasjonen som utarbeides, skal følge refusjonskravet. Dokumentasjonen skal som et minimum omfatte:

- spesifikk beskrivelse gjenstanden (type, modell, produksjonsår, relevans etc.)
- informasjon om hvorvidt gjenstanden ble anskaffet under aksjonen, eller allerede var i personens eller organisasjonens eie forut for hendelsen
- informasjon om hvordan gjenstanden ble ødelagt
- vurdering av funksjonalitet
- vurdering av reparasjonskostnad sammenlignet med gjenanskaffelseskostnad
- informasjon om hva som skjer med gjenstanden videre (innlevering til avfallsmottak, destruksjon eller annet)

6.2.5 Avhending

Når statlige aksjoner avsluttes skal kommunen eller IUA inngå avtale med Kystverket om overføring av overskuddsmateriell og materiell som representerer en restverdi på en kontrollert måte.

Kystverket vil foreta avhending i tråd med *“Normalinstruks for utrangering og kassasjon av materiell og bygninger samt for avhending av materiell som tilhører staten”*.

6.3.1 Personalansvar, forsikring, avlønning og lønnsfastsetting

6.3.1.1 Personalansvar

Hovedregelen er at kommunen har

- personalansvaret for eget personell som inngår i beredskapsorganisasjonen mot akutt forurensning, både når de er i beredskap og under en aksjon
- personalansvaret for det ekstrapersonellet som hentes inn midlertidig for å arbeide i beredskapsorganisasjonen under en aksjon

Kommunen har ansvar for at alle lover og regler knyttet til et tilsetningsforhold blir ivaretatt. Ansettelse av midlertidig personell er kommunenes ansvar, og skjer normalt i den kommunen hvor hendelsen har inntruffet.

For innleid personell er det utleier som har personalansvaret.

6.3.1.2 Forsikring

Alt personell i aksjonsorganisasjonen er dekket av de forsikringsvilkår som automatisk følger av tilsetningsforholdet.

6.3.1.3 Avlønning og lønnsfastsetting

Personell som til daglig er fast ansatt i en av kommunene som inngår i IUA og er avgitt til beredskapsorganisasjonen eller bistår på annen måte, skal lønnes i henhold til gjeldende tariffavtale.

Midlertidig tilsatte som inngår i aksjonsorganisasjonen og har oppgaver knyttet direkte til bekjempelse av akutt forurensning, for eksempel strandrensing, skal lønnes etter timesats for stillingskode 7517, hovedbenevnelse fagarbeider, tilleggsbenevnelse fagarbeider 1 med ti års ansiennitet. Det skal ikke utbetales tillegg for smuss eller lignende i tillegg til denne timesatsen.

Ved større hendelser kan det også være aktuelt å tilsette midlertidig personell i støttefunksjoner som for eksempel økonomi, administrasjon, kantine og renhold. For denne type tilsetninger benyttes kommunens gjeldende tariffavtale.

6.3.2 Oppfølging av personell under aksjoner

Følgende oppgaver skal ivaretas:

1. Kalle inn tilgjengelig personell
2. Forhåndsvarsle nabolag om mulig behov for bistand
3. Mottak og registrering
4. Fremskaffe grunnlag for avlønning
5. Utarbeide og oppdatere styrkelister – hvem er hvor og underlagt hvem til enhver tid
6. Påse at timelister og eventuelle reiseregninger fortløpende blir ført i henhold til gjeldende avtaler og regelverk
7. Sørge for at rutiner for førstehjelp er etablert, og at disse gjøres kjent gjennom sikkerhetskoordinator og i innsatsplaner

6.3.3 Arbeidstid

Bestemmelsene om arbeidstid er regulert i arbeidsmiljøloven kapittel 10. Disse skal beskytte arbeidstaker mot uheldige fysiske eller psykiske belastninger, slik at det er mulig å ivareta sikkerhets hensyn, jf. § 10-2 første ledd.

Bestemmelsene i arbeidsmiljøloven kapittel 10 kan fravikes for arbeid som på grunn av naturhendelser, ulykke eller andre uforutsette begivenheter må foretas for å avverge fare for eller skade på liv eller eiendom, jf. arbeidsmiljøloven § 10-12 tredje ledd. I så fall skal arbeidstakeren sikres kompensierende hvileperioder eller, der dette ikke er mulig, annet passende vern. Det er viktig at arbeidet organiseres slik at det ikke utsetter arbeidstakerne for uheldige fysiske eller psykiske belastninger og slik at det er mulig å ivareta sikkerheten. Dette kan blant annet ivaretas gjennom en skiftordning.

Unntaksbestemmelsen gjelder så lenge en ikke har kontroll over situasjonen for å avverge liv eller helseskade. Selv om unntaksbestemmelsen gjelder må arbeidsgiver tilstrebe at arbeidstakerne sikres nødvendig hvile. Det bør derfor ikke legges opp til arbeidstidsordninger som medfører at personellet slites ut tidlig i aksjonen. Den enkelte funksjonsleder har derfor et særskilt ansvar for at personellet får tilstrekkelig hvile.

Formålet med en beredskap mot akutt forurensning er å verne om liv, helse, miljø og næringsinteresser.

KYSTVERKET

7. Økonomi

Hovedregelen er at den ansvarlige forurenseren skal dekke det offentlige utgifter for tiltak som den ansvarlige selv egentlig skulle ha gjennomført, jf. forurensningsloven § 76 første ledd. Den ansvarlige skal også dekke utgifter til vederlag etter forurensningsloven § 75, som i så fall blir innlemmet i forurensningsmyndighetens refusjonskrav overfor den ansvarlige.

Dette kapittelet omhandler hvilket økonomisk ansvar kommunen eller IUA har under en aksjon mot akutt forurensning og økonomifunksjonens ansvar, rolle, oppgaver og krav til oppfølging under en slik aksjon

7.1 Kommunens og IUAs økonomiske ansvar og rettigheter

7.1.1 Kommunale aksjoner

Når kommunen eller IUA setter i verk tiltak på vegne av forurensere i henhold til forurensningsloven § 46 andre ledd, kan kommunen eller IUA kreve sine utgifter for tiltakene refundert av den ansvarlige, jf. forurensningsloven § 76.

Kystverket kan om nødvendig, og dersom kommunen eller IUA ber om det, bistå med juridisk og økonomisk rådgivning i forbindelse med utforming, dokumentasjon og innsending av økonomiske krav til ansvarlig forurensere.

Dersom kommunen eller IUA etter anmodning har fått bistand fra en annen kommune eller IUA etter forurensningsloven § 47 første ledd, skal kommunen gi vederlag for denne bistanden, jf. forurensningsloven § 75 andre ledd.

Kommunen har plikt til å sette i verk tiltak etter forurensningsloven § 46 andre ledd. Kommunen eller IUA som har hatt vesentlige utgifter i forbindelse med slike tiltak, kan få vederlag av staten til dekning av sine utgifter i medhold av forurensningsloven § 75 fjerde ledd. Kommunen eller IUA har imidlertid ikke noe krav på slikt vederlag.

7.1.2 Kommunal bistand ved aksjoner som ledes av staten

Dersom kommunen eller IUA bistår når staten aksjonerer, har kommunen eller IUA krav på vederlag, jf. forurensningsloven § 75 andre ledd.

Har kommunen eller IUA store utlegg og ikke kan vente på vederlaget, kan Kystverket gi forskuddsutbetalinger i løpet av aksjonen i samsvar med prognose i samsvar med Kystverkets retningslinjer.

Kommunens eller IUAs hjemmel til å pådra seg kostnader under statlige aksjoner mot akutt forurensning følger av Kystverkets aksjonsordre og i eget brev som omhandler økonomi og administrative fullmakter.

Kommuner som inngår i IUA har i fellesskap ansvaret for alle økonomiske disposisjoner som deres beredskapsorganisasjon gjør.

7.2 Økonomifunksjonens rolle og ansvar

Retningslinjene nedenfor skal følges

- når kommunen eller IUA setter i verk tiltak i henhold til forurensningsloven § 46 andre ledd og det er aktuelt å be om vederlag fra Kystverket etter forurensningsloven § 75 fjerde ledd
- når kommunen eller IUA bistår under en statlig aksjon ledet av Kystverket, jf. forurensningsloven § 47 andre og tredje ledd og når kommunen eller IUA krever forskudd eller vederlag etter forurensningsloven § 47 femte ledd, jf. § 75.

Ved andre aksjoner for å begrense akutt forurensning er det frivillig å bruke disse retningslinjene, men det anbefales at de følges så langt de passer dersom det skal fremmes krav ovenfor ansvarlig forurensere.

7.2.1 Rollen økonomifunksjon

Rollen *økonomifunksjon* skal være entydig definert og plassert i IUAs beredskapsorganisasjon og ha nødvendige fullmakter for å kunne ivareta rollen på vegne av de kommunene som inngår i beredskapsorganisasjonen.

Funksjonen må ha tilstrekkelige ressurser til å løse sine oppgaver. Større aksjoner kan utløse ressursbehov ut over det IUAs økonomifunksjon er dimensjonert for. I slike tilfeller anbefales det å styrke økonomifunksjonen med ressurser fra kommunen(es) administrasjon

7.2.2 Bistand og rådgivning fra Kystverket

Kystverket vil ta kontakt med økonomifunksjonen i kommunen eller IUA snarest mulig, fortrinnsvis første virkedag etter at kommunen eller IUA er mobilisert. Formålet med dette er å rette fokus på sentrale områder i denne veilederen og avklare behov for videre rådgivning. Om nødvendig kan Kystverket også bistå i organisering av økonomifunksjonen i kommunen eller IUA. Ved langvarige aksjoner kan det være aktuelt å avtale en fast møtstruktur mellom Kystverket og kommunens eller IUAs økonomifunksjon.

7.2.3 Økonomifunksjonen i kommunen eller IUA

Økonomifunksjonen i kommunen eller IUA har ansvar for

- å utarbeide og formidle hvilke prosedyrer og rutiner som skal følges i forbindelse med alle beslutninger som innebærer kostnader det senere skal søkes refusjon for
- å sørge for at aktuelle kommuner er kjent med hva de må bidra med
- at de andre funksjonene er kjent med økonomifunksjonens rolle og ansvar, hvilke krav som stilles til informasjon, hvordan den skal dokumenteres og når den skal foreligge
- å utforme og levere prognoser, revidert dokumentert prosjektregnskap og krav om vederlag for kommunens eller IUAs kostnader i henhold til retningslinjene i denne veilederen

7.3 Økonomifunksjonens oppgaver under aksjoner

7.3.1 Prognose og budsjett

Når kommunen og IUA deltar i en statlig aksjon, skal det utarbeides en prognose for de totale kostnadene en antar at kommunen og IUA vil få, jf. vedlegg "Mal for prognose".

Dersom aksjonen blir langvarig, kan det bli aktuelt å utarbeide prognose flere ganger, særlig dersom omfanget av innsatsen endres vesentlig i aksjonsperioden. Den første prognosen skal oversendes Kystverket senest innen to uker etter aksjonsstart. Prognosen for kommunens eller IUAs kostnader skal stadfestes av Kystverket og vil da fungere som budsjett for aksjonen som kommunen eller IUA skal styre etter.

7.3.2 Hvilke kostnader vil Kystverket refundere?

Hovedregelen er at kostnaden er nødvendig for å bekjempe den akutte forurensningen og at kravet dokumenteres og formidles i henhold til retningslinjene i denne veilederen.

Primært vil kommunen eller IUA gjennomføre tiltak på land (strandrensaksjon) og ha kostnader knyttet til denne innsatsen. I tabellen under er det listet opp eksempler på hvilke kostnader som kommunen eller IUA kan forvente å få refundert av Kystverket:

Kostnader som normalt refunderes av Kystverket (listen er ikke uttømmende)

Hovedregelen for refusjon av kostnader ved en aksjon mot akutt forurensning er at Kystverket gjennom aksjonsordre eller annen skriftlig godkjenning har tatt initiativ til eller godkjent tiltak som skal iverksettes av kommunen eller IUA. Eksempler på dette kan være:

Kostnader for personell

-Lønnskostnader og sosiale kostnader til offentlig ansatte, midlertidig ansatte, innleide kommersielle ressurser og annet innleid personell. Lønnskostnadene skal være direkte knyttet til arbeidet med bekjempelse av akutt forurensning. Det er i tillegg anledning til å kreve refusjon av medfølgende administrativt arbeid innen rimelige grenser.

Kostnader til reise, overnatting og bespising

Kostnader for eget og innleid personell i forbindelse med overtidsarbeid og arbeid ute, samt under nødvendige møter.

Innleie av båter og mekanisk utstyr

Transport av materiell og utstyr

Innkjøp av aksjonsspesifikt forbruksmateriell

For eksempel engangslenser, verneutstyr eller vernebekledning for personell, torv eller bark, utstyr som ikke inngår i beredskapen og som ikke uten videre kan leies inn og erstatning for utstyr som blir ødelagt under aksjonen etc.

Innkjøp av nødvendig aksjons-spesifikt varig materiell

For eksempel kameraer, IKT-utstyr, frysebokser (oppbevaring av død fugl) og annet utstyr som er listeført og som innleveres til Kystverket når aksjonen er avsluttet.

Kostnader til prøvetaking

Kostnader til sluttbefaringer

Kostnader knyttet til reparasjon av eget og innleid utstyr

Kostnader i forbindelse med avfallshåndtering

For eksempel innhenting, sortering, deponering, og sluttbehandling av innsamlet avfall.

Rengjøring av eget og innleid utstyr som har vært brukt under aksjonen

For eksempel småbåter og oljevernutstyr.

Kjøp av konsulenttenester eller faglig bistand

For eksempel revisjon av regnskapet. Kostnadene må være reelle og rimelige i forhold til omfanget av aksjonen.

Refusjon til andre kommuner som har bistått

Alle kommuner har en selvstendig bistandsplikt og med dette krav på å få refundert reelle kostnader uten noen form for fortjeneste. Dette gjelder selv om det foreligger avtaler mellom de aktuelle kommunene fra før. Eksempler på slik bistand er levering av renhold og kantinetjenester; IKT og administrative tjenester.

7.3.3 Andre kostnader som følge av hendelsen

Kommunen kan ha kostnader som følge av hendelsen, men som ikke knytter seg direkte til bekjempelsen av akutt forurensning og dermed ikke kommer inn under refusjonsordningen fra Kystverket. Kommunen kan i slike tilfeller sende eget krav direkte til ansvarlig forurensner for disse kostnadene, jf. Forurensningsloven § 57.

7.3.4 Forskuddsutbetaling

Dersom deltakerkommunen(e) av likviditetsgrunner har behov for kapital før kommunen kan oversende krav om vederlag, kan kommunen be om å få forskuddsutbetaling. Forskuddet må gjelde vederlag for utgifter til bistand til Kystverket under statlige aksjoner i henhold til forurensningsloven § 47 andre ledd. Forskuddsutbetalingen vil være begrenset oppad til kommunens eller IUAs prognose godkjent av Kystverket. Dette kan være særlig aktuelt i aksjonens innledende fase.

7.3.5 Krav til regnskap, rapportering, bilag og dokumentasjon

7.3.5.1 Føringsregnskapet

Aksjonskostnadene skal defineres som et prosjekt i regnskaps-systemet, slik at regnskap for aksjonen kan tas ut som et prosjektregnskap.

Kommunen eller IUA fører regnskap i sitt ordinære økonomi-system og i henhold til god regnskapsskikk. Om mulig bør det også opprettes egen bilagsnummerserie for aksjonen slik at det blir enklere å finne igjen de aktuelle bilagene. Det anbefales at det tas kopi av bilagene som gjelder aksjonen fortløpende, siden kopi av bilagene skal følge vederlagskravet.

7.3.5.2 Merverdiavgift

Når kommunen eller IUA aksjonerer ut fra sin selvstendige aksjonsplikt etter forurensningsloven § 46 andre ledd, er det forurensningsloven § 76 første ledd første punktum som er hjemmelen for kostnadsdekning.

Dette er ikke omsetning, men refusjonskrav, hvor det er kommunens eller IUAs utgifter som kreves dekket. Da har kommunen rett til kompensasjon etter kompensasjonsloven, som er generell for kommunenes anskaffelser. I et refusjonskrav etter § 76 overfor den ansvarlige forurensner, må kommunen ta hensyn til at de reelle kostnadene for dem er eksklusive merverdiavgift fordi kommunen har rett til kompensasjon for merverdiavgiften.

7.3.5.3 Rapportering om påløpte kostnader

Under aksjonen skal det sendes rapport om påløpte kostnader per uke (mandag til søndag), jf. vedlegg "Regnskapsrapportering med veiledning", gruppert slik det fremkommer i pkt 7.3.8.3 "Kostnadsinndeling".

Når kommunen eller IUA har ytt bistand til Kystverket i statlige aksjoner etter § 47 andre ledd, er det forurensningsloven § 75 som er hjemmelen for kommunens krav på vederlag fra staten. Forurensningsloven § 75 tredje ledd bestemmer at forurensningsmyndigheten er ansvarlig for vederlag etter første og andre ledd. Staten innestår for kravet.

Kommunen eller IUA får dekket utgiftene til anskaffelsene av varer i tjenester med hjemmel i vederlagsbestemmelsen i forurensningsloven § 75 andre ledd, og derved anses det å foreligge merverdiavgiftspliktig omsetning fra kommunen eller IUA.

Kommunen eller IUA skal følgelig beregne merverdiavgift som ved normal omsetning overfor Kystverket og får fradrag for inngående avgift på anskaffelsene de gjør når de yter bistand til staten etter de alminnelige reglene i merverdiavgiftsloven § 8-1. Etter kompensasjonsloven § 4 første ledd nr. 1 ytes det ikke kompensasjon når det foreligger fradrag for inngående merverdiavgift etter bestemmelsene i merverdiavgiftsloven kapittel 8.

I en situasjon hvor det skjer en overgang fra kommunal innsats til statlig aksjon, vil den delen av innsatsen som var kommunal ikke være avgiftpliktig. Det må derfor være et klart skille mellom kommunal innsats og statlig aksjon også regnskapsmessig.

7.3.5.4 Rapport om regnskapsførte kostnader

Rapporten skal følge refusjonskravet og være gruppert slik det fremkommer i pkt 7.3.8.3 "Kostnadsinndeling". I tillegg skal rapporten inneholde opplysninger om dato for remittering, bilagsnummer, konto som er belastet (Kostra), leverandør, beløp samt et merknadsfelt hvor tjeneste eller vare er beskrevet så godt som mulig.

Rapporten skal om mulig konverteres til Excel og oversendes Kystverket elektronisk.

7.3.5.5 Krav til bilag og dokumentasjon

Kommunen eller IUA må kunne dokumentere sine faktiske kostnader knyttet til aksjonen. Økonomifunksjonen i kommunen eller IUA har ansvaret for å kontrollere at regnskapsbilagene tilhører aksjonen, at det var en nødvendig anskaffelse rekvirert og innkjøpt til rett tid, at de oppfyller kravene til regnskapsbilag og kommunisere hvordan bilagene skal dokumenteres og konteres av de som forestår kontroll og godkjenning.

Hovedregelen er at det skal stilles de samme krav til bilag knyttet til aksjonen som til øvrige regnskapsbilag i kommunen. Det er imidlertid et utvidet krav om at bilagene i størst mulig grad skal være selvforklarende, slik at Kystverket på selvstendig grunnlag kan forklare kostnadene overfor ansvarlig forurenser.

Eksempler på dokumentasjon som skal vedlegges fakturaer og hovedboksbilag

(listen er ikke uttømmende)

- Rekvisisjoner
- Rapport om hendelser som utløser personskade med påfølgende kostnader til for eksempel lege og tannlege
- Rapport om hendelser som utløser erstatning av tapt eller ødelagt personlig utstyr
- Leieavtaler for materiell, bil, andre kjøretøy eller lokaler
- Kopi av kjørebøker ved krav om refusjon for bruk av leiebil eller arbeidsgivers bil
- Kopi av annonse eller publisering ved annonsering eller publisering
- Prislister og redegjørelse for prisfastsettelse (time- eller døgnpris) ved bruk av eget (kommunens eller IUAs) materiell
- Vedlegg for bespising eller servering skal fylles ut ved all bevertning som for eksempel ved overtidsarbeid, møter og i forbindelse med arbeid ute
- Bilag for innkjøp av drivstoff eller bunkers som skal være knyttet til formålet, for eksempel ved at navn på båt og registreringsnummer på kjøretøy fremkommer på bilaget
- Dokumentasjon av innkjøp ut over kr 100 000 hos samme leverandør skal vedlegges kopi av anskaffelsesprotokoll eller avrop på eksisterende rammeavtale
- Dokumentasjon som viser operative begrunnelser for dimensjonering av innsatsen (ta vare på forklarende e-post, lag notater etc. og legg disse ved bilagene)
- Skriftlige forhåndsgodkjenninger fra aksjonsledelsen i Kystverket (ut over eller i tillegg til det som tydelig fremkommer i aksjonsordre).

Merknader kan også påføres bilagene direkte.

Det kan være hensiktsmessig å dokumentere ødelagt eller skadet materiell med fotografier.

Eksempler på dokumentasjon som skal følge lønnsbilag og reiseregninger

(listen er ikke uttømmende)

- Dokumentasjon av refusjon av lønn til kommunens egne ansatte. Dette skjer på grunnlag av reelle utgifter til lønn, feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader basert på gjeldende tariffavtaler. KS-satser kan ikke benyttes. Det samme gjelder ved bistand kommunene imellom.
- Dokumentasjon av lønn til midlertidig personell. Lønnen refunderes i henhold til retningslinjene gitt i denne veilederens pkt. 6.3.1.3. Kopi av arbeidsavtaler skal legges ved.
- Timelister eller tilsvarende utskrifter fra elektroniske turnussystemer eller lignende som knytter innsatsen til aksjonen må vedlegges alle lønnsberegningene.
- Begrunnelse for valg av ressurser – spesielt ved bruk av eget personell på overtid kontra innleid eller midlertidig ansatt personell
- Dispensasjon fra Arbeidstilsynet dersom omfanget av overtidsarbeid, brudd på hviletid mv. krever dette. Dispensasjonen vedlegges timelistene eller utskrift fra turnussystem. Husk å søke Arbeidstilsynet om slik dispensasjon!
- Kopi av reiseregninger eller kvitteringer. Reise- og kostutgifter refunderes i henhold til kommunens regulativ.
- eller bark, utstyr som ikke inngår i beredskapen og som ikke uten videre kan leies inn og erstatning for utstyr som blir ødelagt under aksjonen etc.

Kommunene som har avgitt eget fast tilsatt personell til IUA eller betalt ut lønn til midlertidig personell under aksjonen, fremmer krav på vederlag til IUA. IUA skal, på vegne av Kystverket, påse at kravene til dokumentasjon i denne tabellen er fulgt og utbetalte vederlaget. Kostnader for innleid personell refunderes på lik linje med øvrige kostnader.

7.3.6 Administrative påslag

Administrativt påslag kan benyttes for å dekke kostnadene ved bruk av telefon, kopimaskin, rekvisita etc., og erstatter da de reelle kostnadene kommunen eller IUA har hatt.

Påslaget beregnes som 5 % av vederlagskravet for personal-kostnadene (lønn, feriepenger, arbeidsgiveravgift og arbeidsgivers pensjonsinnskudd) for fast ansatt personell. Utrekningen skal forelegges Kystverket som eget bilag i refusjonskravet. Alternativt må de faktiske kostnadene til telefon, kopimaskin, rekvisita etc. dokumenteres. Påslaget skal regnskapsføres så det fremkommer under kostnadsgruppe 12 i aksjonsregnskapet.

7.3.6.2 Kostnader ved tilsetting av midlertidig personell

Ved store aksjoner vil kommunen eller IUA måtte tilsette midlertidig personell. Midlertidig personell vil medføre administrative kostnader for eksempel knyttet til tilsetting, utbetaling av lønn og lønnsinnberetning.

Kommunen eller IUA kan beregne et påslag på 2 000 kroner per midlertidig ansatt til dekning av disse kostnadene (en gang per person). Utrekningen skal forelegges Kystverket som bilag i refusjonskravet. Alternativt må de faktiske kostnadene forbundet med tilsetting, utbetaling av lønn, lønnsinnberetning etc. dokumenteres.

7.3.7 Revisjon og godkjenning av aksjonsregnskapet

Prosjektregnskapet skal underlegges ordinær revisjon i henhold til interne rutiner i den enkelte kommune eller IUA. I tillegg til ordinær revisjon skal det kontrolleres at følgende avtalte kontroll-handlinger i samsvar med "Internasjonal standard for beslektede tjenester (ISRS) 4400)" er gjennomført:

- Regnskapsoversiktene er kontrollert mot aktuelt prosjektregnskap
- Utgiftene er dokumentert via bilag
- Grunnlag for personalkostnader er kontrollert
- Utgifts- og lønnsbilag er kontrollert på stikkprøvebasis
- Lønnsutgifter i prosjektregnskapet stemmer med opplysninger i lønssystemet
- Lønnsberegninger og utbetalinger er foretatt i henhold til kommunens ordinære tariffavtale
- Administrativt påslag er korrekt beregnet i henhold til Kystverkets retningslinjer, samtidig som det ikke er fakturert for direkte kostnader som det administrative påslaget er ment å dekke
- Reiseregninger for kost er kontrollert mot refunderte kostnader for direkte innkjøp av mat
- Kystverkets prislister og timesatser er benyttet (vedlegg til administrativ veileder)

Kommunen eller IUA plikter å inngå skriftlig avtale med revisor om disse handlingene, se vedlegg "Standard engasjementbrev for et oppdrag som består i å utføre avtalte kontrollhandlinger".

Revisor bør engasjeres så tidlig som mulig, og kopi av inngått avtale skal følge første krav om vederlag som oversendes Kystverket.

Prosjektregnskapet skal avsluttes så snart siste krav om vederlag er sendt Kystverket og oversendes revisor for videre behandling. Revidert regnskap med "Revisors uttalelse ved revisjonsoppdrag" skal oversendes Kystverket senest én måned etter at regnskapet er avsluttet og overlevert ansvarlig revisor. Kystverket vil gjennomgå regnskapet og rapporten og skriftlig bekrefte godkjenning av aksjonsregnskapet. Inntil dette er gjort, er alle utbetalinger å anse som foreløpige.

7.3.8 Oversendelse og innløsning av krav på vederlag

Følgende alternative fremgangsmåter er aktuelle ved oversendelse av krav, avhengig av om det er en kommunal eller statlig aksjon:

- Krav fremmes av kommunen eller IUA direkte overfor ansvarlig forurensere
- Krav om vederlag fremmes av kommunen eller IUA overfor Staten ved Kystverket

Fremgangsmåten for innsending av krav etter pkt. 1 omhandles ikke i denne veilederen.

7.3.8.1 Refusjonsperioder – krav om vederlag

Ved aksjoner som pågår over lengre tid, skal det fremmes krav om vederlag til Kystverket for hver kalendermåned. Det første kravet fremmes etter første hele kalendermåned, mens det siste kravet fremmes når kommunen eller IUA har fått oversikt over de siste kostnadene og aksjonsregnskapet er avsluttet og revidert.

7.3.8.2 Kvalitet på dokumentasjon

Ettersom dokumentasjonen også skal brukes til å underbygge statens refusjonskrav overfor ansvarlig forurensere, stilles det strenge krav til dokumentasjonen av krav om vederlag. Dokumentasjonen må vise at kostnadene skyldes aksjonen mot akutt forurensning og at kostnadene står i et rimelig forhold til den miljøtrusselen som foreligger. Vederlagskravene skal derfor dokumenteres med kopi av alle underliggende bilag og annen underdokumentasjon slik det er beskrevet pkt. 7.3.5 "Krav til regnskap, rapportering, bilag og dokumentasjon"

Det endelige kravet skal i tillegg være dokumentert med

- revisjonsrapport, se pkt. 7.3.7
- signert aksjonsregnskap (se vedlagte eksempel/mal)
- beskrivelse av kommunens eller IUAs rutiner for attestasjon og anvisning, samt liste over hvilke personer som har hatt slike fullmakter
- kopi av skriftlig avtale med Kystverket dersom det unntaksvis er avtalt avvik fra kravene i denne veilederen

7.3.8.3 Kostnadsinndeling i aksjonsregnskapet

Kystverket tilpasser seg europeiske retningslinjer for oversendelse av krav. Regnskapsrapporten skal derfor settes opp i henhold til denne kostnadsinndelingen:

Kostnadsgrupper aksjonsregnskap		Kontoplan kommune (Kostra med tilpasning)
1	Fartøy og leie av båt inkludert bunkers	121x Kjøp, leie og leasing av båter og fartøy inkludert Bunkers
2	Fly, helikopter og satellittovervåking	121x Kjøp, leie og leasing av fly, helikopter og satellittbilder (lite relevant for IUA eller kommune)
3	Oljevern og annet utstyr (sjøgående del av aksjonen)	112x Oljevern og annet forbruksmaterieil (sjø)
4	Vask av fartøy og båter	126x Vask av fartøy og båter
5	Transport, truck, løft, drivstoff, lokale- og lagerleie	1210 Kjøp, leie og leasing av transportmidler 1170 Drivstoff 1180 Energi 1190 Leie av lokaler og grunn
6	Strandrensing (midler, verktøy, redskap, arbeidstøy, verneutstyr, annet forbruksmaterieil og utstyr)	112x Utstyr og forbruksmaterieil til strandrenseaksjon
7	Reparasjon av utstyr og erstatning av tapt eller skadet materieil	112x Reparasjon/erstatning av tapt/skadet materieil
8	Avfallshåndtering, deponering og massebehandling	1195 Kommunale avgifter 119x Avfallshåndtering/deponering/massebehandling
9	Lønn og sosiale kostnader	1010 Fast ansatte 1020 Vikarer 1030 Ekstrahjelp/midlertidige ansatte 1040 Overtidslønn 1090 Pensjonsinnskudd mv 1099 Arbeidsgiveravgift
10	Depotstyrker	Betales direkte av Kystverket (ved statlige aksjoner)
11	Innkvartering, forpleining, reiseutgifter og opplæringskostnader	1105 Undervisningsmaterieil 1110 Medisinsk forbruksmaterieil 1114 Medikamenter 1115 Matvarer 1150 Opplæring/kurs 1160 Utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil mv. som er oppgavepliktige 117x Utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil mv. som ikke er oppgavepliktige 1260 Renholds- og vaskeritjenester
12	Kontorrekvisita, utstyr, kontortjenester og kommunikasjon	1100 Kontormaterieil 1130 Post, banktjenester, telefon, internett og bredbånd 1200 Kjøp og finansiell leasing av driftsmidler 1220 Leie av inventar og driftsmidler 124x Serviceavtaler, reparasjoner, data, support, kontormaskiner
13	Miljøundersøkelser og prøvetaking	135x Miljøundersøkelser og prøvetaking – kommunalt 137x Miljøundersøkelser og prøvetaking – privat
14	Oljeskadet fugl og vilt	135x Håndtering av oljeskadd fugl og vilt – kommunalt 137x Håndtering av oljeskadd fugl og vilt – privat
15	Annen faglig bistand	135x Annen faglig bistand – kommunalt 127x Annen faglig bistand – privat (evt. 137x)
16	Diverse kostnader	1120 Samlepost annet forbruksmaterieil, råvarer og tjenester 1140 Annonser, reklame og informasjon 1185 Forsikringer og utgift til vakthold 1195 Avgifter, gebyrer, lisenser og lignende

Som vist i tabellen er det foreslått å opprette noen nye konti eller arter i den kommunale kontoplanen ved å skifte ut det siste sifferet med et som kommunen ikke bruker til andre formål. Dette for å forenkle rapportering til Kystverket. Kommunen eller IUA må selv vurdere om dette lar seg gjøre.

Alternativt kan kostnadene sorteres manuelt i Excel før krav om vederlag sendes.

7.3.8.4 Saksbehandlingstid og utbetalinger fra Kystverket

Kravene og søknadene vil bli fortløpende behandlet og om mulig utbetalt senest to uker etter mottak. Utbetaling forutsetter at dokumentasjonen oppfylder kravene i denne veilederen.

Alle utbetalinger er å regne som akonto/forskuddsbetalinger frem til revidert sluttregnskap er mottatt og godkjent. Kystverket vil holde tilbake en prosentvis andel av det totale kravet for om nødvendig kunne foreta en avregning avslutningsvis.

7.3.8.5 Kystverket adresse for oversendelse av krav om vederlag

Krav om vederlag og søknad om forskuddsutbetaling sendes:

Kystverket
Senter for beredskap
Postboks 125
3191 HORTEN

8. Dokumentasjon

Saksbehandlingen under aksjoner skal gjennomføres etter god forvaltningsskikk og etter forvaltningslovens bestemmelser der denne gjelder. Prinsippet om meroffentlighet etter offentlighetsloven gjelder også under aksjoner.

8.1 Dokumentasjon av refusjonskravet

Dette er omhandlet i pkt. 7.3.5.5 "Krav til bilag og dokumentasjon" og 7.3.8.2 "Dokumentasjon".

8.2 Sluttrapport for aksjonen

Etter at aksjonen er avsluttet, vil Kystverket be om å få tilsendt en sluttrapport. Sluttrapporten skal beskrive tiltak som er satt i verk og beslutninger som er fattet av kommune eller IUA. Mal for sluttrapporten følger vedlagt.

8.3 Arkivering

Dokumentasjon av saksgang og beslutninger skal arkiveres. I følge arkivloven § 6 har "offentlige organ plikt til å ha arkiv, og disse skal være ordnet og innrettet slik at dokumentene er trygget som informasjonskilder for samtid og ettertid".

Etter forskrift om offentlige arkiv § 2-6 "skal offentlige organ ha en journal som registrerer alle inngående og utgående dokumenter som etter offentleglova § 4 må regnes som saksdokument for organet, dersom det er gjenstand for saksbehandling og har verdi som dokumentasjon".

9. Vedlegg

9.1 Vedlegg til kapittel 6 – Logistikk

- Kalkulator for leie av småbåter
- Standardkontrakt for leie av småbåter
- Standardkontrakt for leie av fartøy med mannskap
- Prisliste for utleie av beredskapsutstyr
- Oversikt over statlige beredskapsdepoter

9.2 Vedlegg til kapittel 7 – Økonomi

- Prognose – mal
- Prosjektregnskap - mal
- Revisjon - standard engasjementbrev for et oppdrag som består i å utføre avtalte kontrollhandlinger
- Revisjon - rapport av faktisk resultat av kontrollhandlinger vedrørende aksjonsregnskapet
- Faktaark - økonomi under akuttfasen

9.3 Vedlegg til kapittel 8 – Dokumentasjon og arkivering

- Mal for sluttrapport

9.4 Diverse vedlegg

- Kontaktinformasjon Kystverket

10. Versjonslogg

Versjon	Dato	Endring	Ansvarlig
02	01.11.2012	Full revisjon – garantiordningen er tatt ut	Lill Veronika Benjaminsen Wenche Stenvang
01	15.09.2009		Jan Ivar Meldre Arnt Kamperud Kjersti Tusvik

KYSTVERKET

Tlf.: 07847

Postboks 1502
6025 Ålesund

post@kystverket.no

www.kystverket.no